Wenemaa Kommunistline (enamlaste) Partei.

Uksiku numbri hind 75 kop. Raudteel 80 kop.

Kõigi maade töölised ühinege.

Edaſi

Toimetuſe kõnetunnid
on igal tööpäewal 2—6 õhtul.
Tel. 243-29.

Talitus on awatud
igal tööpäewal hommiku kella
10—4 pääle lõunat.
Tel. 663-89.

Talituſe ja toimetuſe adreſs:
В контору газ. „Edaſi", Петроград, Социалистическая ул. 14.
(б. Ивановская)

Tellimiſi
wõetakſe wastu kõigis W. S. F. N. Wabariigi Poſti aſutuſtes, Põhja Keſkkirjanduſe Büroo (lühend. „Севцентропечать") poſti oſakonnas Петроград, Просп. 25 Окт. № 1 ja Sewtſentropetshatj'i Kreiſi ning [illegible] Agentuurides.

Tellimiſte hind:
1 kuu — 18 r., 2 kuud — 36 r.,
3 kuud — 54 r.
Adreſſi muutmine 1 rubla.

Eesti Osakondade Peterburi komitee häälekandja.

№ 161. **PÄEWALEHT.** Reedel, 25. juulil 1919. a.

W. K. P. Eesti sektsiooni liikmete
üleüldine koosolek

on reedel 25. juulil, kl. 5 õhtul, Fortanka 2.

Päewakord:

1. Käesolew ſilmapilk.
2. Komitee aruanne.
3. Organiſeerimiſe küſimus.
4. W. K. P. Eesti oſakondade kongreſſi küſimus.
5. Komitee walimine.

Kõikide liikmete ilmumine tarwilik.

Eesti töörahwa poliitiliste klubide
Kesk-Klubi koosolek

on laupäewal, 26. juulil s. a., Fontanka № 2.

Päewakord: Ajutiſe juhatuſe poolt kokkuſeatud Keſk-Klubi kodukorra harutus ja kinnitus.

Ajutine juhatus palub kõiki raiooni klubide juhatuſi läbiwaadata neile ſaadetud kodukorra projekti, teha oma märkuſi ſelle kohta ja ſaata omalt poolt tähendud koosolekule 2—3 eſitajat, kes, neid märkuſi ſilmas pidades, oſa wõtaks projekti harutuſeſt. Eſitajate ilmumine igal juhtumiſel tingimata tarwilik.

Rohkem kannatust.

Meie elame praegu majanduslikult raskes aegjärgus. Käesolewa toitlusaasta lõpul on ka wiljatagawarad lõppemas ja ſuuri jõupingtuſi on ſelleks waja, et uue lõikuſeni ots-otſaga kokku ſaada. Selleks otstarbeks oli toitluswalitſus ſunnitud ajutiſelt elanikkudele leiwanormi wähendama; ſellepäraſt tuli ka teiste produktide wäljaandmiſes ajutine ſeiſak.

Igapäiſed hallid elanikkude hulgad ei ſuuda, wõi ei taha aga põhjuſid, milleſt ſeiſukord tingitud, ſugugi aru ſaada ning arwawad ſellepäraſt etteheiteks ja nuriſemiſeks endil õiguſe olewat.

Nagu harilikult, nii ka ſiin, ſüüdistakſe nõukogude walitſuſt kõigis neis puudustes ja raskustes, mis elanikkudel toitluſe alal kannatada tulewad. Selge ja aruſaadaw on aga iga mõtlejale ja wähegi teawusliſele tööliſele ſee, et kõik need ſüüdistuſed, mis ſellel alal nõukogude walitſuſe pääle weeretakſe, täitſa põhjendamata ja ebakohaſed on.

Tarbeainete wähenemine ja elukalliduſe tõusmine ſaid ju imperialiſtliku ilmaſõja esimeſel aastal märgatawaks ja on ſelleſt ajaſt pääle iga aastaga kohutawal kiiruſel tõusnud. Mikspäraſt? Sellepäraſt, et tuhanded tööliſed, kes enne ſõda loowat tööd tegid, põldu hariſid ja wabrikutes ning tehastes tarbeaineid walmistaſid, kisti oma töö juureſt ja ſaadeti ſõjawäkke. Põllud jäid kündmata ja külimata, ſeſt ei olnud tööjõude. Wabrikud ja tehaſed jäid ſeiſu, et puuduſid tooresained ſaaduste walmistamiſeks. Samal ajal oli aga tarwis miljoniliſt ſõjawäge ülewal pidada ja ſõjamoonaga warustada, ning iga ſõjapäew läks maksma ennekuulmata ſummaſid. Kõige ſelle tagajärel lagunes rahwa majandusline ſeiſukord ja langes lõpuks täielikult waremeteks.

Laialdaſed, enam-wähem teadwuſeta, rahwahulgad lootſid, et tolleſt ſilmapilguſt pääle, kui wõim riigis rahwa, ſ. o. tööliste ja talupoegade, kätte läks, kõik puuduſed ja raskuſed üleöö kõrwaldatud ſaawad. Aranähes aga, et ſee kõik ettekujutatud kiiruſel ei ſünni, ſüüdistakſe ſelles töörahwa walitſuſt.

Rohkem kannatuſt ja ſelgemat aruſaamiſt! Meie teame, mäherduſis raskeis tingimiſis tuli nõukogude walitſuſel tegewuſt alata. Meie teame, mäherduſi ſuuri jõupingutuſi oli ſelleks tarwis, et rewolutſiooniliſt ſõjawäge luua ja wiſa wõitluſt ſiſemiste, kui ka wäliste waenlaste wastu pidada. Selle kõrwal on ka purustatud majanduslise ſeiſukorra parandamiſeks tehtud, mis raske ſõjaliſe ſeiſukorra tõttu wähegi wõimaldaw oli.

Wäljamaa imperialistid ja kodune kapitaliſtliku ilmakorra jättis, kodanlus, näeb oma lähidaſt lõppu ja peab meeleheitliſt wõitluſt oma olemasolemiſe wiimaste minutite päraſt. Ara nähes, et otſekoheſel teel nõukogude walitſuſt murda ei ſaa, püüab ta wiimaſt näljaga allaheitmiſele ſundida. See lapſik utoopia ei lähe aga ialgi täide. Nende kõige ſuurem lootus, Koltſhaki banded, on purustatud. Terwe rida linnaſi ja hulk ſuuremaid wabrikuid ning tehaſeid Urali wäerinnal on meie kätte langenud. Neil päiwil wõtſid nõukogude wäed Jekaterinburi ära, kus tſaari kindral terwe aasta peremeeſt mängis. On tarwis weel jõupingutuſt, on waja püſiwuſt ja kannatuſt, on waja waenlaſele idas weel wiimne löök anda ja tee Siberi wiljaaitadesſe on puuduſt kannatawate ſiſekubermangude ning nälgiwa Piiteri jaoks waba.

Meie ſeltſimehed, punaſewäelaſed ja madruſed, kes töölisteklasſi wõitude ſaawutamiſeks wõideldes millegi eeſt tagaſi ei kohku, kutſuwad meid üles wastupidawuſele ja jõupingutuſele ning ſaadawad oſa omaſt leiwanormiſt nälgiwate Piiteri töölistele.

Meie elame ſuurel wõitluſe ajajärgul ja ſellepäraſt ei tohi meie ſilmapilgukski meelt heita; ei tohi wäſinult pääd norgu lasta. Seſt iga kõheldes möödaſaadetud minut on käesolewal momendil kuritegu rewolutſiooni wastu.

See aeg ei ole enam kaugel, kus meie lõunas ja läänes ſamaſuguſi wõite ſaawutame, kui juba idas korda on läinud. Meie purustame wiimaſed walgekaardi banded ning aſume ſiis ſuurele loomiſetööle, et töölisteklasſi paremat tulewikku ja õnne teostada.

Sellepäraſt rohkem kannatuſt, jõudu ja julguſt — wiimane ning otſustaw heitlus on lähedal.

Ats.

Lõpuarwe nendega, kes teid häbematalt petnud.

„Iſamaa on hädaohus" — ſelle hüüdſõna all aſuſite wõitluſesſe „Hiina ja Wene rööwſalkade" wastu koos parunite ja Wene mustaſajalistega. Weel enam — te kõlistaſite wendlus-klaaſiſid Soome, Rootſi, Daani ja teiste maade elukutſeliste „wabaduswõitlejatega", et Eestit päästa. Ometi ei olnud need „rööwlid" muud, kui Eesti oma tööliſed, kes weriſe terrori eeſt ſunnitud olid kodumaalt ajutiſeks lahkuma. Mis on aga Eestimaal ſündinud? Soomlaſed lahkuſid, kaaſawiies maaelanikkudelt rööwitud waranduſi, rootslaſed ja daanlaſed olid niiſama ſaagi pääl wäljas, inglane waotas maale käpa pääle, parunid kaitſeſid ainult „oma" iſamaad, Balahowitſh tahtis alla neelata Wenemaa paremat pala — Eestit. Wäljamaa lehed jagaſid waeſt Eesti karunahka awalikult.

Kuna teie wäerinnal ſurmahirmul iſamaad kaitſeſite, ei aimanudki teie, kuda tõſiſed rööwlid teil tagaſelja kõrid pihku haaraſid. Alles ſiis, kui esimeſed parunite ja mustaſajaliste kuulid teid terwitaſid, märkaſite ehk ſeiſukorra tõſiduſt.

Seltſimehed! Mida meie teile ſõnadega ſelgeks ei ſuutnud teha, ſeda on nüüd elu iſe paljastanud. Teie näete nüüd, kuſt poolt rööwlid teilt ſaaki waritſemas. Kui teid tõesti rahwa wabadus wõitluſes meie wastu juhtimas, ſiis ärge wiiwitage ſilmapilkugi püſſiotſaſid ſinna poole pööramaſt, kus teie ja kogu töötawa rahwa orjastajad pidutſemas. Teid petetakſe häbematalt ja ſelle ohwrina peate te Kaini ülesandeid täitma.

Seltſimehed! Maha rebige wale näokatted nende herraste nägudelt, kes teile waga näoga wabaduſeſt ja õnneſt jutustawad, tegelikult teile aga orjaahelaid taowad. Koerapiitſaga kihutage minema need rööwlite ſalgad.

Seltſimehed! Teie „demokraadid" ja „ſotſialistid" on maa äramüünud, lunastajaks on weel ainult rahwuswaheline tööliste rewolutſioon. Sellepäraſt, ſeltſimehed, ühinege nendega, ühinege meiega, ſeſt meie wõitlusrind on üks.

Jal ei wõi ta andeks anda nendele, kes teid Juudaſe teel mõeka wenna ſüdamesſe piſtma ſaatſid.

Lõpuarwe nendega, ſee on teie püha kohus, ſeltſimehed! Meie ſaame teid aitama. Juudastel ei tohi olla kohta tähtſal elu pöördepäewal.

7. ſõjawäe poliitika-oſakond.

* * *

Punane wäerind.

Teated 23. juulil.

Põhja wäerind.

Arhangeli piirkonnas on meie pääletungimine pikuti raudteed käimas. Aunuſe ſihil on meid wäed, täiendawate teadete järele, waenlaſe ſõjawäe oſad laiali paiſanud ning ſuurtükka, mitukümmend kuulipildujat ja palju muud ſõjaſaaki ſaanud.

Lääne wäerind.

Narwa ſihil ſurus waenlane meie wäeoſaſid Glubokowa järwe piirkonnas piſut tagaſi. Jamburiſt 18 wersta põhjaida pool wõtſid meie wäed Sergowitſhi ära, kusjuures 80 wangi, kuulipildujaid ja 200 püsſi ſaadi. Luuga jõel wõtſid meie wäed pääletungimiſele aſudes Polumõſoki ära.

Pihkwa piirkonnas on waenlaſe pääletungimine ſeisma pandud külade liinil, mis Pihkwaſt 25 wersta idapool. Oſtrow—Pihkwa raudtee ſihis laieneb meie pääletungimine jõudſasti, waenlaſe ägedat wastupanekut murdes.

Lõuna wäerind.

Harkowi ſihil wältab äge wõitlus Harkowiſt 80 wersta läänepool edaſi. Pawlowſki ſihil laiendawad meie wäed pääletungimiſt ning wõtſid rida külaſid ära.

Urali wäerinnal

wältab meie pääletungimine Uralſki piirkonnas, lõunapool raudteed, edaſi.

Teistel ſihtidel pole tähtſamaid ſündmuſi

Wäljamaalt.

Sõjakäik Peterburi pääle.

Kopenhageniſt, 16. juulil. — Wolfi telegrahwi agentuur teatab, et Pariiſiſt ſaadud raadioteate järel, 5 nõukogu plaani wastu on wõtnud, mille järel Soome ſõjawäed ühes Koltſhaki wägedega Peterburi pääle peawad tungima. Wastuwõetud otſuſega kokkukõlas ſaadeti Ühisriikide, Ingliſe, Prantſuſe ja Italia ſõja agentidele märgukiri, milles neile ette pannakſe Soomemaaga ühes töötada, kui ſee otſuſeks teeb Koltſhaki ettepanekut wastu wõtta ja temale abi anda.

Londoniſt, 17. juulil. — „Times" awaldab 3. juuli numbris juhtkirja, kus Wene küſimuſt käſitakſe. Ajaleht awaldab arwamiſt, et Peterburi peab ära wõetama. „Otſustawateſt wõitlusteſt kõrwale hoida ja enamlastega läbirääkimiſi algada — on enamlaste wõidu-tunnistuſega ühewääriline. — Wenemaa tarwitab Inglismaa materiaalſet ja poliitiliſt tuge, füüſiliſt jõudu on temal küllalt. Enamlaſed ſaawad aru, et Peterburi tähendus mitte ſtrateegiline, waid poliitiline on ja nad kujutawad enestele ſelgesti ette, et kui Peterburi langeb, ſiis tuleb ka nendel tõſine lõpp. Peterburi on meile tarwilik, ja meie ei tohi aega wiita".

Auſtria ja liitlaſed.

Lioniſt, 22. juulil. — Auſtria ajalehed protesteeriwad energiliſelt rahulepingu rahaliste tingimiste wastu. Misſugune ka ſee kahjuſumma ei oleks, mis liitlaſed nõuawad, Auſtria ei jõuaks ſeda maksta, ſeſt et ta täieliſe pankrotti ſeiſukohal on.

Berliniſt, 23. juulil. — Clemenceau kaaskirjas Sakſa-Auſtria rahulepingu eelnõule räägitakſe, et wastuſt andwad märkuſed peawad kümne päewa jooksul ſiſſe antud olema. Lepingu tähtſamate punktide kohta teatatakſe Wieniſt järgmiſt: kahjude kindlaksmääramiſe kommisjon määrab ära, misſuguſe ſumma ja misſugustel tähtaegadel peab Sakſa-Auſtria 10 a. jooksul ſeda wälja maksma. Esimeſe ſumma maksmiſeks on 1921. aasta määratut. Seda peab maksma kullas, kaubas, aktſiates ja wäärtpaberites. Selleſt ſummaſt kaetakſe esimeſel joonel okkupaſioon wägede ülespidamiſe kulud. Selle järele tuleb maksta toidu- ja tooresainete eeſt, mille omandamine Sakſa-Auſtriale liitriikide walitſuste poolt lubatud on. Erikommiſjon määrab kahjutaſu üleüldiſe ſumma kindlaks, mille juures Sakſa-Auſtria majanduslik ja rahaline ſeiſukord arweſſe wõetakſe. Sakſa-Auſtria peab liitlastele kõik oma merelaewad ära andma.

Sakſa-Auſtria peab aitama liitlaste kahjuſid katta karjas, maſinates ja teistes aſjades, mille juures tähelepanemiſt pööratakſe Sakſa-Auſtria tööstusliſe tegewuſe korratuste ja desorganiſeerimiſe lubamatuſe pääle.

Uhiſustel, mis ſuurtööstuſe ettewõtteid ühendawad, ei lubata rohkem kui 30o/o üleüldiſeſt arwuſt oma kätte koondada. Praeguſel ſilmapilgul peab 6000 piimalehma, 100 härga, 300 waſikat, 10000 lammaſt ja 1000 ſiga Italia, Serbia ja Rumenia wahel ära jagama. 5 aasta jooksul wõiwad liit- ja ſõprusriigid Auſtriaſt metſa ja rauda ſiſeturu hindadega ſaada. Aſutakſe kommiſjon 3 õigusteadlaſeſt, kes järel peab uurima, kas austerlaste poolt ſeaduswastaſelt Italiaſt pilta ja muid kunstiasju wälja ei ole weetud.

III. Internatſionaali lipu alla.

Poolamaa kommuniſtliku tööliste erakonna keſkkomitee terwitab waimustatult III Internatſionaali aluſeid, kelle ülesanne peab olema katkemata ſidet luua rahwuswaheliſe ſotſialiſmi ſõjawäe ükſikute oſade wahel. Poolamaa kommuniſtliku tööliste erakonna keſkkomitee otſustas kommuniſtliku (III.) Internatſionaaliga ühineda.

Soomemaalt.

Laen puupapi wastu.

Soome puupapiühiſus on wiielt Ingliſe pangalt 300,000 naelſterlingi laenuks ſaanud, mis ſumma umbes 16 miljoni marka wälja teeb. Laenu eeſt wastawad ühtlaſi weel Soome pank ja Rahwusline oſapank. Kaks kolmandikku rahaſt jääb nimetatud pankade tarwitada, kuna üks kolmandik puupapiühiſuſe tarwete jaoks jääb Laenu taſumiſeks peab ühiſus poole oſa oma wäljaweoſt ſaadawaſt kaſuſt andma.

See laenuſobitus tõendab, et Soome walitſuſel eneſel enam wäljamaal laenuuſaldust ei ole.

Walgete laagrist.

Hõõrumiſed Wene ja Eesti walgekaardlaste wahel.

Põhja Wene ſõjawäe juhataja ſaatis ametliku teadaande Eesti walitſuſele haawamiste pärast, mis kaubanduſe ja tööstuſe komitee eſitajatele Pihkwas oſaks ſai. Süüdlaſed on kohtu kätte antud.

Mobiliſeerimine Aunuſe maal.

„Karjala" ſõja ſõnumiſaatja kirjeldab wärwirikkalt Aunuſe elanikkude „wabatahtlikku" mobililiſatſiooni. Kogumiſepunkti tulid 100 inimeſt. Ülemus komandeerib: „Kõik terwed tõſtku käed üles". Ükski käſi ei tõuſe. Ülemuſe küſimuſe pääle — „ei ſoowi keegi wabatahtlikult wäerinda minna" — ei järgnenud ühtegi wastuſt. „Keegi ſiis ei taha punaste te[illegible]midega wõidelda?" Ühtegi wastuſt. Ülemuſe küſimuste pääle ükſikutele wastati, meie ei taha ſõdida, meid on tarwis koduſele tööle. Tagajärg — ainuſtki wabatahtlikku. Arſtlikul läbiwaatamiſel püüdſid endid kõik haigetena ja kõlbmatatena näidata, nii et iſegi ruſikaid tuli tarwituſele wõtta. Kui ſiis neid mobiliſeeritud wäeliini hakati ſaatma, oli küla täis nutwaid naiſi, lapſi ja mehi. Nuttes lätſid ka mobiliſeeritud.

Walgest Eestist.

Hallide parunite „poliitika".

Wirumaal nälgiwad maatamehed ja kehwad. See kole nälgimine on iſegi juba ſotſiaaläraandjate „walitſuſe" kõrwu kiſendawalt koſtnud kes ſiis ſelpuhul, et oma „häätahtlikkuſt" maatameeste wastu ülesnäidata, ſunduſliku wiljawõtmiſe mitmel korral hallidelt parunitelt wälja on kuulutanud. Kuid wiimaſed ei pane ſeda tähele, waid jatkawad ikkagi oma „poliitikat", ſeſt neil ei ole ka oma igatſetud walitſuſega tegemiſt, waid kui aga ſaaks mammonat kokkukuhjata, ainult ſee on Eesti hallide parunite „poliitika."

Selle kohta kirjutab „Sotſialdemokraat" oma 4. juuli 113. numbris muuſeas järgmiſt:

„Toitluskomitee wilja pole maatamehed enam tükil ajal ſaanud, mille tõttu nende ſeiſukord õige täbar on. Wiimane ſunniwiiſil wõtmine walla weeſemate elanikkude tarwis, tõi kokku kõigeſt 100 naela wilja, milleſt jatkub ainult mõningale 3—4 naela. Mõnel maamehel näib wilja aga weel wäljaweokski küllalt jatkuma. Wälja weetakſe pääasjalikult kartulid ja wilja, mis randa weetakſe, kuſt ta ſiis paati toimetatakſe. Imelik aſi, et kui tuleb ſunduslik wilja wõtmine, ſiis hädaldatakſe — pole endalgi midagi hamba alla panna — kui aga angeldajad ſajad rublad puudaſt makſawad, ſiis on wilja küll . . . Juba kewadel toodi ſiia rannawahtideks kaitſeliitlaſi, keda iga nädala järele wahetatakſe, kuid ſiiamaani pole neil korda läinud ainuſtki wäljawedajat tabada."

Eks mammon neidki päästa!

„Amnestia" Eestis.

Eestiſt tulewad teated, et walitſus hääks on arwanud „poliitika ſüüdlastele" amneſtiat anda. Amnestia oſaliſeks olla hää ſalgakene „kannatajaid" ſaanud, kelledel nüüd jälle õnn on wabat jumala õhku ſiſſe neelata. Muu ſeas on wabaduſes ka endine, wiſt küll kõikidele oma mustaſajaſuſe pärast tuntud, ſenator Neidhardt, kes ſellepärast „ſüütalt" kannatas, et ta lennumaſinal wõõruskäiku Rodſjanko juurde tahtis ette wõtta, et nõu pidada, kuidamoodi Eestit parem oleks ära wõita. Wanaſt tunti ſarnaſeid iſikuid äraandjatena wõi riigimüüjatena. Nüüd aga on leheküljed muudetud. Need, kes makswa korraga rahul ei ole, rewolutſioonäärid, on kurjategijad, niiſamaſuguſed, kui hobuſewargad, röövlid j. n. e. Kuna maapetjad, riigiäraandjad poliitikaſüüdlaste aſtmele on tõstetud. Meile tuntud wiiemeeleline mõistus on pankrotis. Ainult walgetel walitſuſtel on pää weel õigele kohale alale jäänud. Sellepäraſt teab ta ka, keda tarwis wõlla tõmmata ja keda wabaduſesſe lasta.

Eesti tööline on wanameelne, ta peab kinni neiſt mõisteteſt, mis ta tſaariajaſt pärinud ja ütleb, et niiſama kui neidhardtlaſed maaäraandjad on, niiſama ſeda ka Eesti walge-muſt-kollane walitſus. Wiimane käib käſi-käes nendega, kes, makſku mis makſab, oma monarhiſtliſi püüdeid läbiwiia tahawad. Moodu pärast heidetakſe neid mõneks päewaks wangi, et ſiis jälle „demokraatliſt" ärnuſt üles näidata ja uueſti wabastada. Niimoodi mängib walitſus ſelajal, kui tõſiſed rewolutſionäärid järjekorda ootamas Manala ilma kodanikuks ſaada. Kas julgeb keegi kinnitada, et ſarnane walitſus kuigi kaua kesta wõib? Tööliste klasſi ſeas nii pimedaid olla ei wõi. Iga päew pakub uuſi andmeid tõenduſeks, et ſee mäng lõpule jõudmas, mis meie „kõrgema kultuuri" kandjad etendawad. Eestimaa proletariaat ütleb lõpuſõna. —ite—

Peterburi teated.

Kolera Peterburis.

Registratſioon-ſtatistika oſakonna teadete järel on wiimastel päewadel koleras e haigeksjäämine märkſalt ſuurenenud. 17. juulil oli linnas ja agulites kõigeſt 2 kolerahaiget registreeritud, kuid ſelle järel tuli tõus: 18. juulil — 11 haigeksjäämiſt, 19. — 60, 20. — 47 haigeksjäämiſt.

Läinud aastal pandi üle 50.000 inimeſele kolera-rõugeid. Läinud aastal algas rõugepanemine 10. juulil, juba pääle kolera Peterburi ilmumiſt. Äge wõitlus kolera wastu tõrjus tükiks ajaks iſegi punaſe Peterburi elanikkude tähelepaneku poliitika ſündmuste päält ära, mis omakord kolerarõugete panemiſe ſuure arwu pääle mõjus.

Käesolewal aastal awati rõugepanemiſe kohad juba mai algul. Kuid rõugepanemiste arw ei ole kuigi ſuur, mai kuul kõigeſt 525. Juunil, kus uutes kohtades punaſele ſõjawäele kolerarõugeid hakati panema, tõuſis ſee arw 2399 pääle. Rõugepanemiſe kohti tarwitakſe endiſelt wähe. Sellepäraſt on rõugepanemiſe organiſatſioonide pää tähelepanemine eſialgu pöördud punaſe ſõjawäe, kaswatusmajade, koolide j. t. pääle. Wabrikutes ja tehastes, kus läinud aastal nii ſuurel arwul kolerarõugeid pandi, on ſeni, mõne erandiga, õige wähe rõugeid pandud.

Mispärast ei anta intelligent-töölistele puhkeaega.

Praeguſel ajal on õige äge puhkamiſe hooaeg. Igalpool kuuled aga, et korraldatakſe rongid, milledega gruppede wiiſi „puhkuſeks" wiljarikkamatesſe kubermangudesſe ſaadetakſe. Aga kahjuks on need õnnelikud ainult wabrikute töölised. Wabriku tööliste ſeiſukord oli ikka ja alati parem kui intelligent-tööliste oma. Nad ſaid praegu kõik tööpaikki järele leiba, produkte, lihatoite jne. Nüüd ſõidawad nad puhkuſele, toowad eneſtele toidumoona kaaſa ja parandawad oma ſeiſukorda rahuldawuſeni. Tööpalga pooleſt on nad ka rohkem kindlustatud kui inteligent-töölised. Et puhkeaega wabriku töölistele tarwis on, ſellejuures keegi ei waidle. Tekkib küſimus, kas ei oleks ſedaſama puhkeaja natukeſt ka intelligent-töölistele tarwis. Ometi wiibis ta ja wiibib ka praegu äärmiſelt raskes ſeiſukorras. Eſiteks jaab ta $^{3}/_{8}$ n. leiba kahe päewa pääle ja ühe lõuna, mis ſagedasti wäga wilets. Tööpalk ei löö wastu, et turult wõiks midagi osta. Kuidas peab ſiis intelligent-tööline oma elu ſiſſe ſeadma, et mitte nälga kannatada? Kas ei ole tema töö niiſamuti wiljakas, kui wabriku tööliſe oma? Mina arwan, et iga töö on omaſt ſeiſukohaſt tarwilik, nii wabriku tööliſe kui ka kontoriteenija töö. Igatahes peaks ſiin midagi tehtama, et intelligent-tööliste ſeiſukorda natukene parandada, ſee on ju täitſa wõimata. Peaks kas wõi wäike protſentki puhkeaega intelligent-töölistele määrama, et nende tööwiljakuſt kõrgema määrani tõsta.

Intelligent-tööline.

Kultuur ja haridus.

Teaduslik kõne-õhtu.

Kolmapäewal, 23. juulil korraldati W. S. E. T. Poliitiliſe Klubi kultuurtoimekonna poolt oma ruumides teadusliſe ſiſuga kõne-õhtut.

Kõneles ſlm. Jürgens, nagu juba ſeda „Edaſi" weergudelt ette teadſime, aine üle: „Mis on teadus."

Kui ennemalt loota wõis, et ſelle kaunima elnehte — teaduſe — looſungi all hulgad kokku walguwad, ſiis tuli ſiin täieſti wastupidiſe aruſaamiſe ja wäär-nähtuſega kokku põrgata.

Huwitatud olid waſt mõned ükſikud olnud, nii et lektor ei pidanud wiljakate töötamiſt nii wäikſe arwu oſawõtjadega ja otſustas juba mainitud aine küſimuſt edaſpidisteks õnnelikkumadeks kordadeks jätta. Ainult mõnede kokkutulnude ſoowiawalduſel ſai kõne ette kantud.

Kuigi lektor pikka — kahetunniliſt, laia ja ſügawamõttelist küſimuſt huwitawate näituſtega pildistas, et lõtwu ajuſid ergul hoida, wõis ſiiski märgata mõnedes wangemiſt ja ſarnaſeid ſilmi, nagu ſee on pärast: „Nüüd hingwad inimeſed" . . . j. n. e. Arwatawasti ootſid need ekſinud talled wõtmete aſemel, milleſt „Edaſi" weergudel tõenäoliſelt jutustati ja — mida ſiin jaawutada wõis — „faktiliſi" ehk mingiſuguſeid raudwõtmeid.

Niiſuguſel korral tuleb küll kahetſeda, ſeſt ootaja pidi pettumuſega koju tagaſi pöörma.

. . . Millal lõppeb ſee kiſendaw ülekohus, mida paljud märkamata teewad praeguſel ajal oma tulewiku õnnelikku korra, oma õiguſe mõiste, oma aadete ja nende wastu, kes ſeda meile helde käel pakuwad?

Aeg oleks küll juba praegu proletariaadil oma ideoloogia järele käed wälja ſirutada, neid iſe nõuda, kuid mitte wastuokſa, et neid meile pakutaks, neid meile kaela ammutataks.

Niiſuguſe teguwiiſiga tunnistame endid kõlbmatuteks nende kultuuriliste wäärtuste teostamiſele, mida kinkinud meile ſuur töörahwa rewolutſioon.

. . . Millal taſume nende ſeltſimeeste waewad, kes meie eeſt raugemata ſüdiduſega hoolt kannawad, kes ohwerdawad meie jaoks ütlemata palju jõudu ja terwiſt? Millal parandame need haawad, mida oma külma kõrwalſeiſmiſe ja tuima päältwaatamiſega oma ſeltſimeeste ſüdameſſe oleme löönud?

Aeg oleks küll nüüd juba aruſaamiſele jõuda, et iſe oma õnne ſepistama peame, et me külmalt ſlm. hääkſi päält ei kuulaks, waid ümberpöördult, ſooja terwituſega neid omale kaasaitajateks kutſuksime.

Päraſt kõnepidamiſt kuulſin mainitud klubi ruumides kellegide x ide arwamiſt ka ſelle kohta, miks nii wähe rahwaſt olnud.

Säältpoolt tungis mu kõrwu tõeline fraas: „Peawad endid ka „kultuuri" edendajaks! Miks nad ſiis ka tantſu „programmi" ei pannud? oleks rohkem rahwaſt olnud." Kui walus ſeeſinane „kultuuri" edendamiſe auks öeldud paraboll ka ei ole, on ta ometegi ainult kinnituſeks, et meil ſenni tõeſti nii on olnud ja [illegible]jud wahetawad tõſiſe kultuuritöö tantſukurſuſte wastu ümber.

„Oh ajad, oh kombed!"

O. K.

Teated

Petr. Was. Saare Tööliste Poliitiline Klubi

korraldab pühapäewal, 27. juulil s. a.

wäljasõidu Oranienbaumi metsa

ühes Kroonlinna Eesti Tööliste Ühisusega.

Metsas korraldatakse KONTSERT-MIITING

Üles astuwad:

1) kõne: ſlm. Ikmelt
2) W. s. Saare laulu koor
3) ſlm. Sõrmuſe wiiuli ſoolo
4) ſlm. Tederi paſſi ſoolo
5) Ilulugemine.

Mängima ſaab muuſikakoor.

Kokkukogumiſe koht Was. Saarel elawatele Selts. ruumides Op. np. 34/43. mitte hiljem kui kell 7 hom. Üleüldine kokkukogumine Balti jaama ees Was. Saare Klubi lipu juures kell 8 hom. Rong ſõidab wälja hom. kell 8,25 m. linna kella järele. Wäljaſõidu luba muretſeb selts kõigile ühiſelt.

Iſiku tunnistuſed palutakſe kaaſa wõtta igaks juhtumiſeks.

Eestſeiſus.

Slm. Lenini nimelise Eesti Töökooli **õpilased** ja Breſendi wabriku tööliste lapſed, kes ſuwe-koloniasſe — Nowo-Kiſinosſ — ſoowiwad ſõita, peawad, esmaspäewal, 28-mal juulil k. 10 hom. arstilisele järelwaatusele ilmuma (Fontanka nr. 2). Koloniasſe wõiwad ainult need lapſed ſõita, kes esmaspäewal kommisſariaadi arsti poolt järelwaadatud ſaawad.

W. S. E. T. P. K. palub neid ſeltſimehi tingimata raamatuid tagaſi tuua, kelle kätte raamatud juba ammu on wälja antud, ja weel tagaſi pole toodud. Raamatuid on õigus käes pidada kaks nädalat, kuna mitmed ſeltſimehed ſiinſamas Piteris elawad ja oma käes raamatuid hoiawad mitmed kuud, raamatukogu on awatud igal esmaspäewal, keſknädalal ja reedel kella 8—10.

Raamatukoguhoidja.

Ärijuhti,

kommunisti, tarwitab „Edaſi" talitus. Üles anda Eesti oſakondade komiteele kella 6—8 õhtul, ehk Eesti rahwusasjade komisſariaati Teatralnaja 1—3. Kella 12—3 päewal.

Wäljaandja: Wenemaa Kom. Partei Eesti Oſak. Peterburi komitee.

Wastutaw toimetaja: Toimetuſe kolleegium